ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ

ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ

ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ

ਪਾਤਰ

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ—ਸੁਖਦੇਵ ਦੀ ਮਾਂ

ਮਨਜੀਤ—ਸੁਖਦੇਵ ਦੀ ਵਹੁਟੀ

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ।

www.PunjabiLibrary.com

ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ

ਮਨਜੀਤ ਚੁਲ੍ਹੇ ਚੌਕੇ ਵਿਚ ਦੁਪਹਿਰ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਆਹਰ ਪਾਹਰ ਕਰਦੀ ਇਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ,ਦੂਜੀ ਤੋਂ ਤੀਜੀ ਘੁੰਮਦੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਵਿਥ ਉਤੇ ਇਕ ਨੁਕਰ ਵਿਚ ਚਰਖਾ ਡਾਹੀ ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਕੱਤ ਰਹੀ ਹੈ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ—ਰੋਜ਼ ਕੁਰਲਾਉਨੀਆਂ ਬਈ ਰੋਟੀ ਟੁਕ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਰ ਪਰ ਏਸ ਬਹੂ ਦੇ ਦੀਦੇ ਨੀ ਵੜਦੀ। ਦੇਖ ਤਾਂ ਸਈ, ਕਿੱਡੀ ਧੁੱਪ ਚੜ੍ਹ ਆਈ ਐ, ਇਹ ਅਜੇ ਸਬਜੀ ਚੀਰਦੀ ਫਿਰਦੀ ਐ।

ਮਨਜੀਤ- ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਮਾਂ ਜੀ, ਐਡਾ ਕੁਵੇਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਵੇਲਾ ਈ ਐ, ਦਸ ਈ ਵਜੇ ਨੇ ਅਜੇ। ਮੈਂ ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਟੁੱਕ ਐਨ ਤਿਆਰ ਕਰ ਦਊਂ। ਬਾਪੂ ਜੀ ਤਾਂ ਬਾਰਾਂ ਵਜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਰੋਟੀ ਖਾਂਦੇ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ—ਵਜੇ ਦੇਖ ਦੇਖ ਈ ਪੈਰ ਧਰਦੀ ਐ। ਦਸ ਨੀ ਵਜੇ ਹਾਲੇ, ਧੁੱਪ ਤਾਂ ਦੇਖ ਕਿਥੇ ਆ ਚੱਲੀ ਐ!

ਮਨਜੀਤ--ਰੁੱਤ ਬਦਲ ਰਹੀ ਐ, ਮਾਂ ਜੀ। ਸੂਰਜ ਹੁਣ ਛੇਤੀ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਇ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਘੜੀ ਦੇ ਗਿਆ ਵਜੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ! ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਸਿਰ ਪਾ ਲਿਆ ਮੁੰਡੇ ਦੇ! ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਉਮਰਾਂ ਲੰਘਾ ਲਈਆਂ, ਕਦੇ ਘੜੀ ਘੁੜੀ ਨਾ ਦੇਖੀ। ਤੇ ਨਾ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣੀ ਆਉਂਦੀ ਐ। ਧੁਪ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਕਰ ਲਈਦੇ ਸੀ। ਇਹ ਹੁਣ ਘੜੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁਕੀਨਾਂ ਘੜੀ ਦੇਖੇ ਬਿਨਾਂ ਮੰਜੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਉਠਦੀਆਂ।

ਮਨਜੀਤ--(ਹੱਸ ਕੇ) ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਘੜੀ ਦੇਖਣੀ ਸਿਖ ਲਓ, ਮਾਂ ਜੀ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਹਾਂ, ਹੁਣ ਸਿਖਾਵੇਂਗੀ ਮੈਨੂੰ ਘੜੀ ਦੇਖਣ। ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਛ ਸਿਖਾਵੇਂਗੀ। ਮਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਤਾਕ ਕਰ ਕੇ ਭੇਜੀ ਐਂ।

ਮਨਜੀਤ--(ਗੱਲ ਨੂੰ ਹਾਸੇ ਵਿਚ ਪਾਣ ਲਈ) ਹੋਰ ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਸਿਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਐ, ਮਾਂ ਜੀ? ਸੁੱਖ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਤੁਹਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਦੈ, ਇਕ ਮੈਂ ਹੀ ਜ਼ਰਾ ਮੱਤ ਦੀ ਹੌਲੀ ਆਂ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਦੈ ਟਬਰ। ਤੈਨੂੰ ਬੁਰਾ ਲਗਦਾ ਇ ਬਈ ਮੁੰਡਾ ਮੇਰੇ ਕਹਿਣੇ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਐਂ। ਸਿਖਾ ਲਈਂ ਹੁਣ ਆ ਜਾਊਗਾ ਤਾਂ।

ਮਨਜੀਤ--ਮੈਂ ਕੀ ਸਿਖਾਉਣੇ, ਮਾਂ ਜੀ? ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਦੁਖ ਐ

ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਜ ਵਿਚ? ਤੇ ਫੇਰ ਮੈਂ ਕੌਣ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਉਹਨਾਂ ਏਨੇ ਪੜ੍ਹਿਆਂ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ? ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਸਿਖਦੀ ਐ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਟਿੱਲ ਤਾਂ ਬਥੇਰਾ ਲਾਉਨੀਂ ਐਂ, ਮੇਰਾ ਪੁਤ ਐ, ਨਹੀਂ ਸਿੱਟਦਾ ਮੇਰੀ ਗੱਲ । ਤੇਰੇ ਵਲੋਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ।

ਮਨਜੀਤ--ਕਿਉਂ, ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਦੀ ਆਂ, ਮਾਂ ਜੀ ? ਮੈਂ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ ਸਿੱਟਦੀ ਆਂ ਬਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਟਣ ਲਈ ਆਖਾਂ ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ–ਆਖ ਲਈਂ, ਆਜੂਗਾ ਪਰਸੋਂ ਨੂੰ। ਤਿੰਨਾਂ ਚੌਂਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਬਥੇਰੇ ਅਛਨੇ ਪਛਨੇ ਕਰਦੀ ਐਂ । ਸੋਹਣੀ ਬਣਕੇ ਦਿਖਾਵੇਂਗੀ ਉਹਨੂੰ ।

ਮਨਜੀਤ--ਮਾਂ ਜੀ, ਇਹ ਭਲਾ ਕੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤੁਸੀਂ ? ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸੋਹਣੀ ਬਣਕੇ ਦਿਖਾਵਾਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀਹਨੂੰ ਦਿਖਾਵਾਂ ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ–ਚੰਗਾ, ਜਵਾਬੋਂ ਨੀ ਤੂੰ ਖੁੰਝਦੀ। ਜਵਾਬ ਹਰੇਕ ਗੱਲ ਦਾ ਤੁਰਤ ਦੇਣ ਜਾਣਦੀ ਐਂ । ਗੋਭੀ ਦੇਖ ਕਿਡੀ ਕਿਡੀ ਕਟੀ ਐ। ਡੰਗਰਾਂ ਨੇ ਖਾਣੀ ਐ ਇਹ ?

ਮਨਜੀਤ--ਨਹੀਂ, ਮਾਂ ਜੀ। ਬਾਪੂ ਜੀ ਬਹੁਤੀ ਛੋਟੀ ਕਟੀ ਹੋਈ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਬਾਪੂ ਜੀ, ਬਾਪੂ ਜੀ ! ਔਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ, ਬਾਪੂ ਜੀ, ਔਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ! ਕੀ ਕਹੇ ਹੁਣ ਸਿਆਣਾ ਆਦਮੀ ? ਵਡੀ ਕਟ ਦਿੰਨੀ ਐਂ ਤਾਂ ਉਹ ਵਡੀ ਵਡੀ ਖਾ

ਲੈਂਦਾ।ਇਸਾਡੇ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਬਾਪੂ ਜੀ ਵੀ ਬਥੇਰਾ ਚੜ੍ਹਦੇ ਤੋਂ ਚੜ੍ਹਦਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਸਬਜੀ ਭਾਜੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਥਾਲ ਮਥੇ ਵਿਚ ਮਾਰਦੇ ਸੀ। ਅੱਜ ਕਲ ਦੀਆਂ ਨੋਹਾਂ ਤਾਂ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਡਰਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਨੇ।

ਮਨਜੀਤ—ਮੈਂ ਕਾਹਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣੈ, ਮਾਂ ਜੀ ? ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸਭ ਦੀ ਸੇਵਕ ਆਂ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ—ਤਾਂ ਹੀ ਸਭ ਕੰਮ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਕਰ ਦਿੰਨੀ ਐਂ। ਬੜੀ ਸੇਵਕ ਹੁਣ ਬਹੁਤੀ ਖਹੁਤੀ ਅੱਗ ਬਾਲ ਕੇ ਕਰ ਲਵੇਂਗੀ ਸਬਜੀ ਤਿਆਰ ਤੇ ਉਹ ਭਲਾਮਾਣਸ ਵੀ ਖਾ ਜਾਊ ਅੱਧ ਰਿਝੀ।

ਮਨਜੀਤ—ਨਹੀਂ, ਮਾਂ ਜੀ, ਬਾਪੂ ਜੀ ਭਾਜੀ ਬਹੁਤੀ ਰਿਝੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਖੜ੍ਹਵੀਂ ਖਾ ਕੇ ਖ਼ੁਸ਼ ਨੇ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ—ਚੰਗਾ ! ਹੋਰ ਮੱਤਾਂ ਨਾ ਦੇਹ ਮੈਨੂੰ। ਦਿਨ ਵਲ ਦੇਖ ਜਰਾ। (ਆਪਣੇ ਗਲੋਟਿਆਂ ਵਲ ਦੇਖ ਕੇ) ਮੈਂ ਤਿੰਨ ਗਲੋਟੇ ਲਾਹ ਲਏ ਨੇ ਸਵੇਰ ਦੇ। ਚੌਥਾ ਭਰਿਆ ਹੋਇਐ। ਇਹਦੇ ਕੋਲੋਂ ਹਾਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਈ ਮਸਾਂ ਪੂਰਾ ਹੋਇਐ।

ਮਨਜੀਤ—ਮਾਂ ਜੀ, ਮੈਂ ਜ਼ਰਾ ਪੜ੍ਹਨ ਬੈਠ ਗਈ ਸੀ। ਨਾਉਣ ਧੋਣ ਤੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪੰਦਰਾਂ ਮਿੰਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਾਏ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ—ਪੜ੍ਹਨ ਬੈਠ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਕੰਮ ਸੀ ਮੇਰਾ ! ਪੜ੍ਹਾ ਦਿਤੀਐ ਮਾਂ ਨੇ ਚਾਰ ਅੱਖਰ ਤੇ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਐ ਸਭ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਬਣ ਕੇ। ਇਕ ਗੁਆਂਢਣ ਮਿਲ ਗਈ ਐ ਓਹੀ

ਜਿਹੀ ਇਹਨੂੰ।

ਮਨਜੀਤ–(ਚੁਲ੍ਹੇ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀ ਰਖਦੀ ਹੋਈ ਖੜੀ ਹੋ ਕੇ) ਰੱਬ ਦਾ ਵਾਸਤਾ, ਮਾਂ ਜੀ, ਗੁਆਂਢਣ ਵਿਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨਾ ਕੁਛ ਕਹੋ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ- ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਹਾਂ ? ਉਹੀ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਪੁਠੀਆਂ ਮੱਤਾਂ ਦਿੰਦੀ ਐ।

ਮਨਜੀਤ–(ਕੁਝ ਖਿਝ ਕੇ) ਕੀ ਪੁਠੀਆਂ ਮੱਤਾਂ ਦਿੰਦੀ ਐ ਮੈਨੂੰ ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ–ਬਣਾ ਲਈ ਐ ਸਭਾ ਮਾਂ ਵਾਲੀ। ਜੱਗ ਜਿਤ ਲਉ-ਗੀਆਂ ਇਹ ਸਭਾਵਾਂ ਬਣਾ ਕੇ। ਰਾਤ ਬੈਠੀ ਰਹੀ ਐ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤਕ ਉਹਦੇ ਕੋਲ। ਹੋਰ ਮਿਲ ਗਈਆਂ ਨੇ ਬਥੇਰੀਆਂ ਉਹਦੀ ਚੌਂਕੀ ਭਰਨ ਨੂੰ। ਅਖੇ ਮੀਟਣ ਹੁੰਦੀ ਐ ਸਾਡੀ।

ਮਨਜੀਤ–ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਕਿਹੜੀ, ਮਾਂ ਜੀ ? ਪੰਦਰਾਂ ਮਿੰਟ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਤੁਹਾਥੋਂ ਪੁਛ ਕੇ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ–ਹਾਂ, ਮੈਥੋਂ ਪੁਛ ਕੇ ! ਮੇਰੇ ਪੁਛਣ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਉਡੀਕ-ਦੀ ਐਂ ਤੂੰ ! ਕਹਿ ਗਈ ਹੋਵੇਂਗੀ ਜਾਂਦੀ ਜਾਂਦੀ। ਆਨਾ ਦੇਣ ਲਗੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ, ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਗੀ ਨੇ ? ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਢੰਗ ਕਢਿਐ ਏਹਨਾਂ ਨੇ ਖਸਮਾਂ ਨੂੰ ਵੱਸ ਕਰਨ ਦਾ। ਇਉਂ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਲੈਕ ਬਣ ਜਾਵੇਂਗੀ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਕੇ ?

ਮਨਜੀਤ–ਲਾਇਕ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਕੀ ਨੁਕਸ ਐ, ਮਾਂ ਜੀ ? ਮੈਂ ਅੰਨ੍ਹੀ ਆਂ, ਕਾਣੀ ਆਂ, ਗੁੰਗੀ ਆਂ, ਬੋਲੀ ਆਂ ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ–ਗੁੰਗੀ ਤੈਨੂੰ ਕੌਣ ਬਣਾਉਂਦਾ ਐ ? ਬਥੇਰੀ ਚਲਦੀ

ਐ ਲੁਤਰ ਲੁਤਰ ਜਬਾਨ। ਬਣਾ ਲੈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਭਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਨੇ। ਕਰ ਲੈ ਮਨਸੂਬੇ ਗੁਆਂਢਣ ਨਾਲ। ਮੇਰੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਲੈਕ ਨੀ ਬਣਨ ਲੱਗੀ ਤੂੰ।

ਮਨਜੀਤ--ਮੁੰਡਾ ਤਾਂ ਖਬੇਰਾ ਚੰਗੈ, ਮਾਂ ਜੀ, ਤੇਰੇ ਈ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਮੈਂ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਚਲ ਏਵੇਂ ਸਈ, ਮੈਂ ਹੀ ਕਹਿੰਦੀ ਸਈ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਨੂੰ ਦੂਜਾ। ਮੇਰਾ ਕੀ ਵੱਗ ਨਾ ਛਿੜਨ ਦੇਵੇਂਗੀ ਤੂੰ ?

ਮਨਜੀਤ--ਗੱਲ ਤਾਂ ਹਾਹ ਇ। ਏਸੇ ਗੱਲੋਂ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਸਬਜੀ ਵਿਚ ਨੁਕਸ ਫੜੀਦੇ ਨੇ। ਚਲੋ, ਮਾਂ ਜੀ ਵਿਆਹ ਦੇਣਾ ਤੁਸੀਂ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਥਾਉਂ, ਐਵੇਂ ਰੋਜ਼ ਦਾ ਕਲੇਸ਼ ਕਾਹਨੂੰ ਕਰਦੇ ਓਂ ? ਮੈਂ ਵੀ ਸਭਾ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਵੇਹਲੀ ਹੋ ਜਾਊਂਗੀ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਵੇਹਲੀ ਤਾਂ ਤੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਨੀ ਐਂ ਗੁਆਂਢਣ ਆਂਗੂ। ਉਹਦਾ ਤਾਂ ਲੁਕਿਆ ਫਿਰਦਾ ਇ ਦਰ-ਬਦਰ ਧੱਕੇ ਖਾਂਦਾ। ਅਖੇ ਜੀ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਆਂ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ।

ਮਨਜੀਤ--ਆਹੋ, ਓਸ ਵ੍ਰਿਚਾਰੇ ਨੇ ਕੀ ਵਿਗਾੜਿਐ ਕਿਸੇ ਦਾ ? ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਈ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕੋਈ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਏਸੇ ਗੱਲੋਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਡਰਦੀ ਆਂ। ਮੇਰੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਤੇ ਆਪਣੇ ਅਰਗਾ ਨਾ ਬਣਾ ਲਈਂ। ਹੋਰ ਉਹਦੀ ਨੌਕਰੀ ਤੁੜਾਉਂਦੀ ਹੋਵੇਂ।

ਮਨਜੀਤ—ਤਾਂ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਦੂਜੀ ਨੋਂਹ ਲਿਆਉਣ ਨੂੰ ਤਾਂਘਦੇ ਓਂ। ਕਿਸੇ ਥਾਣੇਦਾਰ ਦੀ ਧੀ ਲਿਆਇਓ, ਮਾਂ ਜੀ, ਜਿਹੜੀ ਨੌਕਰੀ ਨਾ ਟੁਟਣ ਦੇਵੇ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ—ਠਾਣੇਦਾਰ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦਾ ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ ਮੇਰੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ।

ਮਨਜੀਤ—ਮੈਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਾ ਭੇਜਦੀ ਆਂ, ਥਾਣੇਦਾਰੀ ਵਿਚ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇ ਦੇਣ। ਤੁਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਥਾਣੇਦਾਰ ਬਣਵਾ ਦਿਓ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ—ਮਖੌਲ ਕਰਨ ਬਥੇਰੇ ਜਾਣਦੀ ਐ।

ਮਨਜੀਤ—ਧੁੱਪ ਆ ਗਈ ਐ, ਮਾਂ ਜੀ, ਤੁਹਾਡੇ ਚਰਖੇ ਨੂੰ। ਲਿਆਓ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਚਰਖਾ ਛਾਵੇਂ ਕਰ ਦਿਆਂ। (ਚਰਖਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਛਾਵੇਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਪੀਹੜੀ ਚੁਕ ਕੇ ਨਵੇਂ ਥਾਉਂ ਜਾ ਬੈਠਦੀ ਹੈ। ਮਨਜੀਤ ਗਲੋਟਿਆਂ ਪੂਣੀਆਂ ਦਾ ਬੋਹੀਆ ਚੁਕ ਕੇ ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਕੋਲ ਲਿਆ ਰਖਦੀ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਅੰਦਰ ਨੂੰ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।)

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ— ਆਹ ਕੀ ਭਾਂਬੜ ਬਾਲ ਗਈ ਐਂ ? ਮਠੀ ਕਰ ਆ ਕੇ ਅੱਗ। ਧੁਆਂਖ ਜਾਊਗੀ ਸਾਰੀ ਸਬਜੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ।

ਮਨਜੀਤ—(ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ) ਆਈ, ਮਾਂ ਜੀ, ਆਟਾ ਛਾਣ ਲਿਆਵਾਂ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ—ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਛਾਣ ਲੈਂਦੀ ਆਟਾ। ਛਾਣਨੀ ਚਕਣੀ ਭਾਰੀ ਹੋਈ ਹੋਈ ਐ ਇਹਨੂੰ। (ਉਠਦੀ ਹੈ।) ਆਪ ਈ ਅੱਗ ਮੱਠੀ ਕਰ ਦਿਆਂ।

ਮਨਜੀਤ--(ਥਾਲੀ ਵਿਚ ਆਟਾ ਬਾਹਰ ਲਿਆ ਕੇ ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਨੂੰ ਜੋ ਹੁਣ ਮੁੜ ਚਰਖੇ ਉਤੇ ਆ ਬੈਠੀ ਹੈ, ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੋਈ) ਬਥੇਰਾ ਇ, ਮਾਂ ਜੀ, ਆਟਾ ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਨੀ, ਐਨਾ ਆਟਾ ? ਕਿਹੜੀ ਦੱਖਣ ਦੇਹਲ ਦੇਣੀ ਐਂ ਤੂੰ ?

ਮਨਜੀਤ--(ਹੱਸਦੀ ਹੋਈ) ਕਾਂ ਕੁਰਲਾਉਂਦੇ, ਮਾਂ ਜੀ, ਸਵੇਰ ਦਾ। ਖਬਰਾ ਕੋਈ ਪਰਾਹੁਣਾ ਹੀ ਆ ਜਾਵੇ !

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਮੇਰੇ ਪੁਤ ਨੇ ਤਾਂ ਅਜੇ ਪਰਸੋਂ ਨੂੰ ਆਉਣੈ। ਹੋਰ ਕਿਹੜਾ ਇ ਤੇਰੇ ਪਰਾਹੁਣਾ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ?

ਮਨਜੀਤ--ਖਬਰਾ ਮੇਰਾ ਵੀਰ ਈ ਆ ਜਾਵੇ !

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਤੇਰੇ ਵੀਰ ਨੇ ਕੀ ਕਰਨ ਆਉਣੈ ?

ਮਨਜੀਤ--(ਮਖ਼ੌਲ ਨਾਲ) ਭੈਣ ਨੂੰ ਮਿਲਨ। ਨਾਲੇ ਭਣੋਈਏ ਦੀ ਖਾਤਰਦਾਰੀ ਲਈ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲੋਂ ਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਜੋਗ ਐ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਐਡਾ ਤਾਬਿਆਦਾਰ ਭਣੋਈਏ ਦਾ, ਛੌਣੀਉਂ ਜਾ ਕੇ ਲੈ ਆਵੇ।

ਮਨਜੀਤ--ਲੁਦਿਹਾਣੇ ਤਾਂ ਜਾ ਈ ਮਿਲੂ ਆਉਂਦਿਆਂ ਨੂੰ। ਮੈਂ ਵੀ ਚਲੀ ਜਾਵਾਂ ਨਾਲ ਲੁਦਿਹਾਣੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਮੂਹਰਿਉਂ ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਆਹੋ ! ਲੁਦੇਹਾਣੇ ਜਾ ਕੇ ਮੂਹਰਿਓਂ ਮਿਲੋਂਗੇ ਤਾਂ ਹੀ ਸਿਖਾਉਂਗੇ ਕੁਛ।

ਮਨਜੀਤ--(ਮਖ਼ੌਲ ਨਾਲ) ਘਰ ਆਇਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸਿਖਾਉਣ

ਨੀ ਦੇਣਾ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਗੁਆਂਢਣ ਨੂੰ ਵੀ ਲੈ ਜਾਈਂ ਨਾਲ।

ਮਨਜੀਤ--ਗੁਆਂਢਣ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਾਹਦੀ ਜ਼ਿਦ ਹੋ ਗਈ, ਮਾਂ ਜੀ ? ਓਸ ਵਿਚਾਰੀ ਨੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਵਿਗਾੜਿਐ ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਮੇਰਾ ਕੀ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦੀ ਐ ? ਵਿਗਾੜੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਿਆਂ ਦਾ, ਜਾਂ ਵਿਗਾੜੂ ਤੇਰੇ ਅਰਗੀਆਂ ਮਗਰ ਲਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਾ।

ਮਨਜੀਤ--ਚੰਗਾ, ਮਾਂ ਜੀ, ਜਿਵੇਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ। (ਚੌਂਕੇ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਆਟਾ ਗੁੰਨ੍ਹਣ ਲਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।)

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਨੀ, ਕੱਢ ਦਿੰਦੀ ਕੁਛ ਆਟਾ।

ਮਨਜੀਤ--ਮਾਂ ਜੀ, ਇਕ ਜਣੇ ਜੋਗਾ ਵਾਧੂ ਈ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਇ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਆਉਣਾ ਹੋਊ ਕਿਸੇ ਨੇ ਤੇਰੇ ਪੇਕਿਆਂ ਤੋਂ, ਦਸਦੀ ਨੀ ਤੂੰ, ਖੜੀ ਮਿੰਨ੍ਹੀ ਐਂ।

ਮਨਜੀਤ--ਆਹੋ, ਮਾਂ ਜੀ, ਸੁਖਰਾਜ ਨੇ ਆਉਣੈ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਨੀ ਉਹ ਕੌਣ ਐਂ ? ਤੇਰੇ ਭਰਾ ਦਾ ਨਾਉਂ ਤਾਂ ਕੁਛ ਹੋਰ ਐ।

ਮਨਜੀਤ--ਮਾਂ ਜੀ, ਇਹ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿਲੇ ਦੀ ਸਭਾ ਦੀ ਸਕੱਤਰ ਐ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਇਹ ਕਿਥੋਂ ਦੀ ਐ ? ਗੁਆਂਢਣ ਅਰਗੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਛੁਟੱੜ ?

ਮਨਜੀਤ--ਮਾਂ ਜੀ, ਗੁਆਂਢਣ ਤੇ ਐਨੀ ਕਰੋਪੀ ਕਾਹਦੀ ਆਉਂਦੀ ਐ ਤੁਹਾਨੂੰ ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ—ਆਵੇ ਨਾ ? ਤੇਰੇ ਅਰਗੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦੀ ਐ। ਸਭਾ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ ਇਹ। ਕੀ ਕਰੋਂਗੀਆਂ ਤੁਸੀਂ ਸਭਾ ਨਾਲ? ਜਮੀਨਾਂ 'ਚੋਂ ਹਿੱਸੇ ਦਵਾਉਣਗੀਆਂ ਇਹ! ਆਪਣੇ ਪਿਉ ਦੀ ਜਮੀਨ ਚੋਂ ਲਿਆ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੂੰ ਹੀ ਹਿੱਸਾ।

ਮਨਜੀਤ--ਫੇਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਾਵੇਂਗੀ, ਮਾਂ ਜੀ ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਤਾਂ ਏਸੇ ਗਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੁਆੜੇ ਨੇ। ਮੇਰੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਰੋਕਣ ਨੂੰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਭਾ ਬਣਾਈ ਐ।

ਮਨਜੀਤ--ਤੇਰੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਖ਼ਾਸ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈ ਦਿਆਂਗੇ, ਮਾਂ ਜੀ, ਸਭਾ ਤੋਂ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ—ਤੇਰੀ ਸਭਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਈ ਵਿਆਹ ਹੋਣੇ ਭੁਲਾ ਮੇਰੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ।

ਮਨਜੀਤ—(ਆਟਾ ਗੁੰਨ੍ਹ ਕੇ, ਗਿੱਲਾ ਪੋਣਾ ਦੇ ਕੇ ਜਾਲੀ ਵਿਚ ਰਖਦੀ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਕੋਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।) ਇਕ ਗੱਲ ਦੀ ਹੋਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿਓ, ਮਾਂ ਜੀ। ਆਉਣ ਆਲੇ ਪਰਾਹੁਣੇ ਲਈ ਕੋਈ ਮਿੱਠੀ ਚੀਜ਼ ਬਣਾ ਲਵਾਂ ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ—ਨੀ, ਆਉਣਾ ਕੀਹਨੇ ਐਂ ਤੇਰੇ ? ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ਕੁਛ ਹੋਰ ਸੁਣਦੀ ਐਂ।

ਮਨਜੀਤ—ਲਗਦੇ ਨੇ, ਕਹਿ ਦੇਹ, ਮਾਂ ਜੀ! ਕਾਹਨੂੰ ਰਖਦੀ ਐਂ ਦਿਲ ਵਿਚ ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ—ਦੇਖਿਆ! ਆਪੇ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਗੱਲ ਪਾਉਂਦੀ ਐ,

ਫੇਰ ਕਹੂਗੀ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕਢਦੀ ਐ । ਨੀ ਬੜੀ ਖੇਖਨਹਾਰੀ ਐਂ ਤੂੰ।

ਮਨਜੀਤ–ਚੰਗਾ, ਮਾਂ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਲੋਟ ਵੀ ਰਾਸ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ । (ਅੰਦਰ ਨੂੰ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।)

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ– ਏਹ ਬਹੂ ਕਰਦੀ ਕੀ ਫਿਰਦੀ ਐ ! (ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ) ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਵਿਚ ਈ ਜਾਣਦੀ ਐ। ਇਹ ਸਮਝਦੀ ਐ ਮੁੰਡਾ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਰਾਜੀ ਐ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਕੀ ਪਰਵਾਹ ਇ । ਇਹਨੂੰ ਇਹ ਨੀ ਪਤਾ, ਮੁੰਡਾਂ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਮੈਂ ਈ ਰੋਕਿਆ ਹੋਇਐ । ਹੁਣ ਨੀ ਮੈਂ ਰੋਕਣਾ। ਇਹਦੇ ਜਿਹੜੀ ਕੁਥਾਉਂ ਝੁਰਕੀ ਪਈ ਐ।

ਮਨਜੀਤ–(ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ) ਮਾਂ ਜੀ, ਖੰਡ ਤਾਂ ਮੁੱਕ ਚੱਲੀ। ਪਰਸੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪੁੱਤ ਨੇ ਆਉਣਾ ਇ। ਬਾਪੂ ਜੀ ਤੋਂ ਹੋਰ ਮੰਗਾ ਲਓ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ–ਆਹੋ, ਮੁਕੂ ਨਾ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋਊ ? ਜਦੋਂ ਤੂੰ ਕੁਣਕੇ ਕਰ ਕਰ ਖੁਆਵੇਂਗੀ ਸਭਾ ਵਾਲੀਆਂ ਨੂੰ।

ਮਨਜੀਤ--(ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ) ਮਾਂ ਜੀ ! ਬੜੇ ਵਡੇ ਘਰ ਦੀ ਐ, ਇਹ ਸਾਡੀ ਸਕਤਰ। ਐਵੇਂ ਨਾ ਸਮਝ ਛੱਡੀਂ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਪਈ ਹੋਵੇ ਵਡੇ ਘਰ ਦੀ, ਅਸੀਂ ਉਹਤੋਂ ਢਾਲ ਨੀ ਕਢਾਉਣੀ। ਵੱਡੇ ਘਰ ਦੀ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸਭਾ ਦੀਓਈ ਬਣੂਗੀ ਕੁਛ।

ਮਨਜੀਤ--(ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ) ਰਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਨੋਂਹ ਐਂ। ਘਰ ਵਾਲਾ ਇਹਦਾ ਵੱਡਾ ਅਫ਼ਸਰ ਐ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਹੋਣੀ ਐ ਕੋਈ ਛੁਟੜ । ਵੱਡੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹੂਆਂ ਤਾਂ ਏਸ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਮੰਬਰ ਈ ਬਣਨਗੀਆਂ ! ਹੋਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਐਂ ਕੋਈ !

ਮਨਜੀਤ--(ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਲੀ ਵਿਚ ਖੰਡ ਤੇ ਘਿਉ ਲੈ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ।) ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ਸਭ ਕੋਈ ਛੁਟੜ ਈ ਲਗਦੈ, ਮਾਂ ਜੀ ! ਕਿਉਂ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਭਲੇ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬੋਲ ਕਬੋਲ ਬੋਲਦੇ ਓ ? ਮੈਨੂੰ ਈ ਕਹਿ ਲਿਆ ਕਰੋ ਜੋ ਕੁਛ ਕਹਿਣਾ ਹੁੰਦੈ ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਆਹੋ, ਤੇਰਾ ਤਾਂ ਛੁੱਟੜ ਹੋਣ ਨੂੰ ਜੀ ਕਰਦਾ ਈ ਐ ।

ਮਨਜੀਤ--ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਡਰਾਵੇ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿੰਨੇ ਓਂ । ਪਰ, ਮਾਂ ਜੀ, ਮੈਂ ਮਗਰੋਂ ਨਹੀਂ ਲਹਿਣ ਵਾਲੀ ਐਡੀ ਸੌਖੀ । ਤੁਸੀਂ ਕਰੋ ਸਈ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦਰ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਕੇ ਨਾ ਮਰ ਜਾਵਾਂ । ਮਰਨ ਬਰਤ ਧਾਰ ਲਊਂ ਗਾਂਧੀ ਵਾਂਗੂੰ ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਇਹ ਮਰਨ ਦੇ ਡਰਾਵੇ ਤੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇਹ ।

ਮਨਜੀਤ--(ਚੌਂਕੇ ਵਲ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੋਈ) ਚੰਗਾ, ਬਈ, ਫੇਰ ਤਾਂ ਭੁਖੇ ਮਰਨਾ ਈ ਪੈਣੈ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਕੁਣਕੇ ਖਾ ਲਈਏ ਤੇ ਖੁਆ ਲਈਏ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨੂੰ ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਚੰਗਾ, ਕਰ ਲੈ ਮਨ ਦੀਆਂ ਮਰਜੀਆਂ । ਆ ਲੈਣ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ । ਮੈਂ ਹੀ ਨਰਮ ਟਕਰੀ ਆਂ ਤੈਨੂੰ । ਹੋਰ ਜੱਟੀਆਂ

ਵਰਗੀ ਹੋਵਾਂ ਤਾਂ ਖੰਡ ਘਿਉ ਨੂੰ ਜਿੰਦੇ ਨਾ ਲਾ ਕੇ ਰਖਾਂ ?

ਮਨਜੀਤ--ਨਰਮ ਤਾਂ ਮਾਂ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਬੜੇ ਓਂ। ਕੜਾਹ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਕੂਲੇ ਓਂ ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਚਬਰ ਚਬਰ ਨਾ ਕਰੀ ਜਾ, ਐਵੇਂ ਮਖੌਲ ਈ ਜਾਣ ਲਿਐ ਇਹਨੇ ਮੈਨੂੰ । ਆਉਣ ਦੇ ਤੇਰੀ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ, ਖੁਆਊਂ ਉਹਨੂੰ ਕੜਾਹ। ਗੁਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਾ ਕੱਢ ਦੇਵਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ! (ਬਾਹਰ ਟਾਂਗੇ ਦਾ ਖੜਾਕ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।)

ਮਨਜੀਤ--(ਉਬਲਦੀ ਚਾਸ ਨੂੰ ਥੱਲੇ ਲਾਹ ਕੇ, ਨੱਸੀ ਜਾਂਦੀ) ਸਕੱਤਰ ਆ ਗਈ, ਮਾਂ ਜੀ। (ਸਟੇਜ ਦੇ ਪਿਛੇ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।)

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਨੀ ਕਿਧਰ ਨਠ ਚਲੀ ਹੁਣ। ਦੇਖੋ ਤਾਂ ਸਹੀ, ਐਂ ਦਗੜ ਦਗ ਫਿਰਦੀ ਐ ਜਿਵੇਂ ਪੇਕਾ ਘਰ ਹੁੰਦੈ। (ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ) ਠੀਕ ਈ ਕੋਈ ਤਕੜੇ ਘਰ ਦੀ ਹੋਣੀ ਐਂ ਜਿਹੜੀ ਟਾਂਗੇ ਤੇ ਆਈ ਐ । ਗੁਆਂਢਣ ਅਟਰੀ ਕੰਗਾਲ ਨੇ ਕੀ ਟਾਂਗਾ ਕਰ ਲਿਜਾਣੈ ! ਪਰ ਨੋਂਹ ਧੀ ਨੂੰ ਐਡਾ ਆਪ ਮੁਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਕ ਇਹਦੇ ਸਹੁਰੇ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਮਸਤਾ ਦਿੱਤੀ, ਘੁੰਡ ਚਕਾ ਕੇ । ਹੁਣ ਇਹ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਪੱਲਾ ਨੀ ਕਰਦੀ । ਬੀਹੀ ਵਿਚ ਨੰਗੇ ਮੂੰਹ ਉਘਾੜ ਜਾ ਖੜ੍ਹਦੀ ਐ।

(ਸਟੇਜ ਦੇ ਪਿਛੋਂ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਨਜੀਤ ਆਉਂਦੇ

ਹਨ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਹੱਥ ਦੀ ਕੰਘੀ ਪਾਈ। ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੱਕੀ ਬੱਕੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।)

ਸੁਖਦੇਵ--ਮਾਂ ਜੀ, ਮੱਥਾ ਟੇਕਦਾਂ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਜੁਗ ਜੁਗ ਜੀ, ਪੁੱਤ, ਤੂੰ ਤਾਂ ਪਰਸੋਂ ਆਉਣਾ ਸੀ! ਅੱਜ ਕਿਵੇਂ ਆ ਗਿਆ? ਊਂ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ। (ਅਗੋਂ ਵਧ ਕੇ ਸੁਖਦੇਵ ਦਾ ਸਿਰ ਆਪਣੀ ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ।)

ਸੁਖਦੇਵ--ਤੈਨੂੰ ਕੀਹਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਮਾਂ ਜੀ, ਖਈ ਮੈਂ ਪਰਸੋਂ ਆਉਣੈ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਬੇ ਭਾਈ ਮੁੰਡਿਆ, ਤੇਰੀ ਬਹੂ ਤਾਂ ਬੜੀ ਚਲਾਕ ਐ। ਏਸੇ ਖੇਖਨਹਾਰੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦਸਿਆ ਸੀ ਬਈ ਸਤਾਈ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਆਉਣੈ।

(ਮਨਜੀਤ ਮੁਸਕਰਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।)

ਸੁਖਦੇਵ--ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਭੀ ਪੰਝੀ ਤਾਰੀਕ ਹੀ ਲਿਖੀ ਸੀ।

ਮਨਜੀਤ--ਸੁਖਦੇਵ ਜੀ, ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੇ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਪੰਝੀ ਤਾਰੀਖ ਹੀ ਸੀ। ਦੋ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਬਾਦ ਇਹ ਸਤਾਈ ਕਹਿਣ ਲਗ ਪਏ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਿਆ ਹੁਣ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦੇਈਏ। ਕਿਉਂ, ਚੰਗਾ ਨੀ ਹੋਇਆ, ਮਾਂ ਜੀ, ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲੋਂ ਆ ਗਏ ਸੁਖਦੇਵ ਜੀ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਚੰਗਾ ਤਾਂ ਹੋਇਆ। ਪਰ ਤੂੰ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਨਾਉਂ ਕਦੋਂ ਦੀ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪਈ?

ਮਨਜੀਤ– ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪ ਈ ਲਾਇਆ, ਮਾਂ ਜੀ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਜਦੋਂ ਛਾਉਣੀ ਰਹੀ ਆਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਉਂ ਲੈਣ ਲਾ ਲਿਆ। ਹੁਣ, ਮਾਂ ਜੀ, ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੈਣਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਮੂੰਹ ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਕਿਥੇ ਲਹਿੰਦੇ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ– ਕਿਉਂ, ਵੇ ਮੁੰਡਿਆ, ਕੀ ਕਹਿੰਦੀ ਐ?

ਸੁਖਦੇਵ– ਨਾਉਂ ਲੈਣ ਵਿਚ ਕੀ ਔਗੁਣ ਐ, ਮਾਂ ਜੀ? ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਨੀ ਰੱਜੀ ਮਿਤੇ ਦਾ ਨਾਉਂ ਲੈਂਦੀ ਤੇ ਰੂੜੀ ਤਾਂ ਰਤਨੇ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਬੋਲਾ ਇ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ– ਚੰਗੇ ਲੱਭ ਲਏ ਨੇ ਗਵਾਹ ਨਜ਼ੀਰ ਦੇਣ ਨੂੰ।

ਸੁਖਦੇਵ– ਮਾਂ ਜੀ, ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਘਰ ਦੀ ਤੀਵੀਂ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਕਹਿੰਦੀ ਬੁਰੀ ਲਗਦੀ ਐ, ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦੇ ਤਾਂ ਕੁਝ ਅਰਥ ਹੋਏ। ਤੇ ਜੇ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਕਹੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹਨੂੰ ਸਰਦਾਰਨੀ ਜੀ ਕਿਹਾ ਕਰਾਂ? ਮੇਰਾ ਮਿਤੱਰ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਵਹੁਟੀ ਨੂੰ ਸਰਦਾਰਨੀ ਕਹਿੰਦੈ, ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਹਾਸਾ ਆਉਂਦੈ।

ਮਨਜੀਤ– ਚੰਗਾ, ਮਾਂ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਏਸ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉ, ਮੈਂ ਕੜਾਹ ਬਣਾ ਲਵਾਂ। (ਅਹੁਲ ਕੇ ਚੌਂਕੇ ਵਿਚ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।)

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ– ਚੰਗਾ ਭਾਈ, ਥੁਆਡੇ ਨਵੇਂ ਪੋਚ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਹ। ਮੈਂ ਵੀ ਹੁਣ ਤੇਰੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ਈ ਲਿਆ ਕਰੂੰ।

ਮਨਜੀਤ– (ਚੌਂਕੇ ਵਿਚ) ਮਾਂ ਜੀ ਦੇਖਿਓ ਕਿਤੇ ਬਾਬੂ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਸੇ ਨਾ ਕਰ ਲਿਉ, ਹੋਰ ਕਿਤੇ........

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਕੀ ਵਿਆਹ ਕਰਾ ਲਊ ਦੂਜਾ ਉਹ ?

ਮਨਜੀਤ--ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ, ਮਾਂ ਜੀ ? ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿੰਡ ਈ ਹੋਣੈ, ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਨਾਉਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਬੁਆਡੇ ਪਿੰਡ ਨਾਉਂ ਵੀ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤੀਵੀਆਂ ਆਪਣੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ ?

ਮਨਜੀਤ--ਤੁਹਾਡੇ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀਆਂ ? ਹੁਣੇ ਤਾਂ ਗਿਣਾਈਆਂ ਨੇ ਦੋ ਸੁਖਦੇਵ ਜੀ ਨੇ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--(ਤਪ ਕੇ) ਬੱਸ, ਨੀ ਬਹੂ ! ਮੂੰਹ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਬੋਲ । ਮੈਂ ਨੀ ਏਸ ਘਰ ਵਿਚ ਤੈਨੂੰ ਨਾਉਂ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਦਾ।

ਸੁਖਦੇਵ--ਮਾਂ ਜੀ, ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਮੈਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਾਉਣਾ।

ਮਨਜੀਤ--ਚੰਗਾ, ਫੇਰ, ਮੈਂ ਮਾਂ ਜੀ ਦੇ ਪੁੱਤ ਜੀ ਕਹਿ ਦਿਆ ਕਰੂੰ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਦੇਖ ਲੈ ! ਹੈ ਬੜਦੀ ਜਬਾਨ ਮੂੰਹ 'ਚ ?

ਸੁਖਦੇਵ--ਪਰ, ਮਾਂ ਜੀ ! ਹੋਰ ਕਹੇ ਵੀ ਕੀ ? ਜੇ ਕੋਈ ਮੁੰਡਾ ਕੁੜੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਿਉ ਕਹਿ ਕੇ ਈ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਕਰੇ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਪੁੱਤ ਕਹਿ ਕੇ ਈ ਬੁਲਾਉਣਾ ਪਊ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--(ਗੁਸੇ ਨਾਲ) ਮੁੰਡਾ ਕੁੜੀ ਹੋ ਚੁਕੇ ਇਹਦੇ, ਢਾਈ ਸਾਲ ਹੋਏ ਵਿਆਹ ਨੂੰ, ਤੇ ਮੁੰਡਾ ਕੁੜੀ ਹੁੰਦੇ ਨੂੰ।

ਮਨਜੀਤ--ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਮਾਂ ਜੀ ਨੇ ਤੁਹਾਡਾ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕਰ ਛਡਿਆ ਹੋਇਐ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਪਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਕਰਨਾ ਪਊ ਤੇਰੇ ਇਹਨਾਂ ਲਛਣਾਂ ਤੋਂ ।

ਸੁਖਦੇਵ--ਹਾਂ, ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕਰੋ ਪਰਬੰਧ, ਮਾਂ ਜੀ, ਮੇਰੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦਾ । ਮਨਜੀਤ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਛਾਉਣੀ ਰਿਹਾ ਕਰੂ ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਦੂਜੀ ਨੋਂਹ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਕਰਿਆ ਕਰੂ ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਕਿਉਂ ਮੇਰੀ ਸੇਵਾ ਕਿਉਂ ਕਰਿਆ ਕਰੂ ਉਹ ਸੁਖੀ ਸਾਂਦੀ ?

ਮਨਜੀਤ--ਨਹੀਂ, ਜੀ, ਮਾਂ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮੈਂ ਰਹੂੰ ਏਥੇ । ਮਾਂ ਜੀ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਸੇਵਾ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਆਈ ਲਗਦੀ ਐ ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--(ਸੁਖਦੇਵ ਵਲ) ਵੇ ਆ, ਪੁੱਤ, ਮੂੰਹ ਹੱਥ ਧੋ ਤੇ ਕਪੜੇ ਬਦਲ, ਥੱਕਿਆ ਹੋਵੇਂਗਾ । ਇਹਨੇ ਕੇਹਾ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਖੀ ਦਾ ਲੇਖਾ ਪਾ ਦਿਤਾ ।

ਮਨਜੀਤ--ਨਹੀਂ, ਮਾਂ ਜੀ, ਕੜਾਹ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਦਾ ਲੇਖਾ । ਕੜਾਹ ਤਾਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਦੇਖੋ ।

ਸੁਖਦੇਵ--ਆਓ, ਮਾਂ ਜੀ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ।

(ਸੁਖਦੇਵ ਤੇ ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਸਟੇਜ ਪਿਛੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ) ।

ਮਨਜੀਤ--(ਉਚੀ) ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਜੀ, ਸੁਖਦੇਵ ਜੀ ਕਹਾਂ ਤਾਂ ਮਾਂ ਜੀ ਗੁਸੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਕਹਾਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਨੀ ਮੰਨਦੇ, ਮੈਂ ਹੁਣ ਕਹਾਂ ਕੀ ?

ਸੁਖਦੇਵ--ਕਿਉਂ, ਕੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਮਨਜੀਤ ਜੀ ?

ਮਨਜੀਤ--ਪਾਣੀ ਗਰਮ ਐ, ਗੁਸਲਖ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਰਖਾਂ ਕਿ ਬਾਹਰ

ਹੀ ਪਟੜਾ ਰਖ ਦਿਆਂ?

ਸੁਖਦੇਵ– (ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਾ ਹੋਇਆ) ਗੁਸਲਖਾਨੇ ਵਿਚ ਰਖੋ।

ਮਨਜੀਤ– ਜਾਉ ਤੁਸੀਂ ਚੌਂਕੇ ਵਿਚ ਇਕ ਮਿੰਟ ਖੜੇ ਹੋਵੋ, ਮੈਂ ਪਾਨੀ ਰਖਿ ਆਵਾਂ।(ਮਨਜੀਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਾਲਟੀ ਚੁਕ ਕੇ ਸਟੇਜ ਪਿੱਛੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ)

ਸੁਖਦੇਵ–ਮਾਂ ਜੀ, ਅੱਜ ਰਸੋਈ ਵਿਚੋਂ ਬੜੀਆਂ ਖੁਸ਼ਬੋਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਨੇ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ– (ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੀ ਹੋਈ) ਕਿਉਂ ਨਾ ਆਉਣ ਖੁਸ਼ਬੋਆਂ, ਪੁੱਤ? ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਚੰਦ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ, ਤੇਰੇ ਆਏ ਤੇ।

ਸੁਖਦੇਵ– ਦਿਨੇ ਹੀ ਚੰਦ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ, ਮਾਂ ਜੀ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ–ਆਹੋ, ਦਿਨੇ ਈ। ਛੋਡੋ ਨੀ ਬਾਰੇ ਆ ਹੁੰਦਾ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ, ਤੀਵੀਂ ਖਸਮ ਦੇ।

ਸੁਖਦੇਵ– ਤੇ ਜੇ ਦੋ ਤੀਵੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਫੇਰ?

ਮਨਜੀਤ–(ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੀ ਹੋਈ) ਚਲੋ, ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਨਹਾ ਲਉ, ਜਲਦੀ ਜਲਦੀ। ਰੋਟੀ ਤਿਆਰ ਹੈ।(ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਨੂੰ) ਕਿਉਂ, ਮਾਂ ਜੀ, ਆਟਾ ਬਹੁਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ? ਠੀਕ ਕੁਰਲਾਂਦਾ ਸੀ ਕਾਉਂ ਕਿ ਨਹੀਂ? ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਚਰਖਾ ਚੁੱਕ ਦਿਉ ਤੇ ਰਸੋਈ ਵਲ ਜ਼ਰਾ ਧਿਆਨ ਦਿਓ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪੁੱਤ ਦਾ ਗੁਸਲ ਕਰਾ ਦੇਵਾਂ।

ਸੁਖਦੇਵ–ਮਨਜੀਤ ਜੀ, ਕਰੋ ਕੰਮ ਤੁਸੀਂ। ਮੈਂ ਕਰ ਲਊਂ ਗੁਸਲ ਆਪੇ। ਬਾਪੂ ਜੀ ਖੇਤੋਂ ਕਦ ਕੁ ਆਉਣਗੇ ?

ਮਨਜੀਤ–ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਈ ਨੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਆਉਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਅੱਜ ਹੈਗੀ।

ਸੁਖਦੇਵ–ਚੰਗਾ, ਮੈਂ ਨਹਾ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਜਾ ਮਿਲੂੰ ਖੇਤ ਵਿਚ, ਜੇ ਉਹ ਨਾ ਆਏ। ਰੋਟੀ ਵੀ ਮੈਂ ਹੀ ਲੈ ਜਾਊਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ।

(ਸਟੇਜ ਪਿਛੇ ਗੁਸਲਖ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ–ਆਹੋ, ਹੁਣ ਨੱਠ ਜਾਈਂ ਖੇਤ ਨੂੰ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਨਾ ਬੈਠੀਂ ਭੋਰਾ ਚਿਰ।

ਮਨਜੀਤ–ਕੋਈ ਨੀ, ਮਾਂ ਜੀ, ਬਾਪੂ ਜੀ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਵੀ ਵੇਲਾ ਹੋਇਆ ਹੋਇਐ। ਖ਼ਬਰਾ ਹੱਟੀ ਤੇ ਅਟਕ ਗਏ ਹੋਣ, ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲੀਂ ਪੈ ਗਏ ਹੋਣ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ–ਅੱਜ ਡਾਕੀਏ ਨੇ ਵੀ ਆਉਣੈ। ਬੀਬੀ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਨੀ ਆਈ ਕਿੰਨੇ ਚਿਰ ਦੀ, ਸੁਖ ਹੋਵੇ।

ਮਨਜੀਤ–ਸੁਖ ਈ ਹੋਊ, ਮਾਂ ਜੀ, ਚਿੱਠੀ ਨਾ ਆਵੇ ਤਾਂ ਸੁਖ ਈ ਹੁੰਦੀ ਐ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ–ਆਹੋ! ਸੁਖ ਈ ਹੁੰਦੀ ਐ। ਤੈਨੂੰ ਕੋਈ ਤੇਹ ਐ ਮੇਰੀ ਧੀ ਦਾ ਬਈ ਉਹਦੀ ਚਿੱਠੀ ਉਡੀਕੇਂ।

ਮਨਜੀਤ–ਤੇਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਈ, ਮਾਂ ਜੀ, ਦੋ ਚਿੱਠੀਆਂ ਪਾ ਢੁੱਕੀ ਆਂ ? ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪੁਛਿਓ ਕਦੇ, ਕਿੰਨਾਂ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਆਂ ਉਹਨੂੰ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ–ਨੀ ਓਹੀ ਤੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਨੀ ਰੱਜਦੀ।
ਤੂੰ ਕਿਥੋਂ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਖੁਟਰੀ।

ਮਨਜੀਤ--ਚੰਗਾ, ਮਾਂ ਜੀ ਨਾ ਮੰਨੋ, ਤਕੜੇ ਦਾ ਸੱਤੀਂ ਵੀਹੀਂ ਸੌ। (ਜ਼ਰਾ ਕੁ ਅਟਕ ਕੇ) ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਐ ਮੈਂ ਚਟਣੀ ਵੀ ਰਗੜ ਲਵਾਂ ਪਦੀਨੇ ਦੀ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਨਹੀਂ, ਤੂੰ ਫੁਲਕੇ ਲਾਹ ਲੈ, ਮੈਂ ਚਟਣੀ ਰਗੜਦੀ ਆਂ, ਪਦੀਨਾਂ ਤੋੜ ਲਿਆਵਾਂ ਹਵੇਲੀ ਚੋਂ। (ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਸਟੇਜ ਪਿਛੇ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਮਨਜੀਤ ਫੁਲਕੇ ਲਾਹੁਣ ਲਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।)

ਮਨਜੀਤ--ਸੁਖਦੇਵ ਜੀ, ਕਰ ਚੁਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ? ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ ?

ਸੁਖਦੇਵ--(ਨਹਾ ਕੇ ਸਟੇਜ ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।) ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੈ, ਪਰ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਜਿੰਨਾਂ ਕੁਝ ਮਿਲੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਇ।

ਮਨਜੀਤ--ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਘਾਟ ਐ ਤਾਂ ਉਹ ਤਾਂ ਮਾਂ ਜੀ ਕਰਵਾ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨੇ।

ਸੁਖਦੇਵ--(ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ) ਮਾਂ ਜੀ ? ਵਿਚਾਰੀ ਦਾ ਵੀ ਕੀ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਕਸੂਰ ਐ, ਮਨਜੀਤ ਜੀ ? ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਬਾਪੂ ਜੀ ਵਲੋਂ ਵਿਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਸੋ ਇਹਦੇ ਭਾਣੇ ਇਸਤਰੀ ਉਤੇ ਕਾਬੂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਧਮਕੀ ਵੀ ਓਨੀ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਹੈ ਜਿਤਨੀ ਟਾਂਗੇ ਦੇ ਘੋੜੇ ਲਈ ਛਾਂਟ।

ਮਨਜੀਤ—ਤੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਇਹ ਛਾਂਟ ਵੱਜ ਵੀ ਜਾਂਦੀ ਐ ਕਿਸੇ ਹਮਾਤੜ ਦੇ।

ਸੁਖਦੇਵ—ਪਰ ਅਸਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਛਾਂਟ ਸੁਟ ਹੀ ਛੱਡੀ ਹੋਈ ਐ।

ਮਨਜੀਤ—ਤੁਹਾਡੀ ਸੁਟੀ ਮਾਂ ਜੀ ਨੇ ਚੁੱਕ ਲਈ ਜਾਪਦੀ ਐ। ਪਰ ਬਾਪੂ ਜੀ ਐਡੇ ਸਖਤ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਡਰਾਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ?

ਸੁਖਦੇਵ--ਜਦੋਂ ਬਾਪੂ ਜੀ ਸਿਪਾਹੀ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਰਦਾਰ ਬਣਨ ਵੇਲੇ ਤਕ ਇਕ ਮੁੰਡਾ ਤੇ ਇਕ ਕੁੜੀ, ਮੈਂ ਤੇ ਭੈਣ ਜੀ, ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਤੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਫੌਜੀ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਐਨੀ ਕੁ ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਤੇ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਪਰ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਜੀ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਸਮਝੋ ਜਾਂ ਕੁਛ ਹੋਰ, ਸਾਡੀ ਮਤਰੇਈ ਦੇ ਕੋਈ ਸੰਤਾਨ ਨਾ ਹੋਈ ਤੇ ਉਹ ਪੰਜ ਕੁ ਸਾਲ ਬਾਦ ਹੀ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਕੇ ਮਰ ਗਈ। ਮਾਂ ਜੀ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਸੁਕਣੱਤ ਦਾ ਬਦਲਾ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਉਹ ਪੰਜ ਸਾਲ ਮਾਂ ਜੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਕਲੇਸ਼ ਦੇ ਗੁਜ਼ਰੇ ਸਨ। ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਮਾਂ ਜੀ ਨੂੰ ਪੋਤਾ ਪੋਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਵੀ ਰੋਸ ਹੈ ਤੇਰੇ ਤੇ।

ਮਨਜੀਤ--(ਅਵਾਜ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ) ਮਾਂ ਜੀ, ਆ ਜਾਓ। ਬਥੇਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਇੰ ਪਦੀਨਾ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--(ਸਟੇਜ ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੋਈ) ਕੀ ਚੁਗਲੀਆਂ ਕਰਦੇ

ਸੀ ਮੇਰੀਆਂ ।

ਮਨਜੀਤ–ਨਹੀਂ, ਮਾਂ ਜੀ, ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਚੁਗਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦੇ, ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸਲਾਹਾਂ ਕਰਦੇ ਸੀ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ–ਗੱਲਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਨੇ ਭੁਟ ਭੁਟ। ਮੁੰਡਾ ਮੇਰਾ ਮੋਮ ਦੀ ਨੱਕ ਐ ਜਿਧਰ ਮਰਜੀ ਐ ਢਾਲ ਲੈ।

ਸੁਖਦੇਵ–ਨਹੀਂ, ਮਾਂ ਜੀ, ਮੈਂ ਹੀ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮਾਂ ਜੀ ਦਾ ਉਲਾਂਭਾ ਲਾਹ ਦੇਈਏ, ਪੰਜ ਕੁ ਸਾਲ ਲਈ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਈ ਲਈਏ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ–(ਕੂੰਡੀ ਵਿਚ ਪੂਦਨਾ ਤੇ ਗੰਢੇ ਕਟ ਕੇ ਪਾਂਦੀ ਹੋਈ) ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਈ ਤੇਰੀ ਗੱਲ, ਪੁਤ।

ਸੁਖਦਵ–ਪਰ ਜੇ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਦ ਉਹ ਨਾ ਮਰੀ ਤਾਂ ਫੇਰ ਕੀ ਕਰਾਂਗੇ ?

ਨਿਹਾਲ ਕੋਰ–ਸਮਝ ਗਈ ਮੈਂ, ਮੈਨੂੰ ਮੂਲੋਂ ਈ ਭੋਡੀ ਨਾ ਸਮਝੋ। ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਈ ਮੇਰੇ ਪੇਸ਼ ਲਿਆਉਨੇ ਓ ਤੁਸੀਂ। ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਬੇ-ਗੁਨਾਹ ਸੀ, ਤਾਂ ਰੱਬ ਨੇ ਮੇਰੀ ਸੁਣ ਲਈ।

ਸੁਖਦੇਵ–ਤੇ ਮਨਜੀਤ ਨੇ ਕੀ ਗੁਨਾਹ ਕੀਤੈ, ਮਾਂ ਜੀ ! ਤੇ ਉਸ ਵਿਚਾਰੀ ਨੇ ਕੀ ਗੁਨਾਹ ਕੀਤੇ ਜੀਹਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕੇ ਲਿਆਈਏ ਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਬਾਦ ਮਾਰ ਦੇਈਏ ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਵੇ, ਮੈਂ ਮਾਰੀ ਸੀ ਉਹ ?

ਸੁਖਦੇਵ--ਉਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੂੰ ਮਾਰੀ,ਇਹ ਤਾਂ ਮਾਰਨੀ ਪਊ ਨਾ ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਬਸ ਕਰ, ਵੇ ਮੁੰਡਿਆ, ਐਵੇਂ ਵਾਧੂ ਗੱਲਾਂ ਨਾ

ਕਰਿਆ ਕਰ।

ਮਨਜੀਤ—ਆਹੋ, ਮਾਂ ਜੀ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਵਾਧੂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਆਦਤ ਐ। ਲਓ, ਹੁਣ ਫੁਲਕੇ ਪੱਕ ਗਏ। ਤੁਸੀਂ ਮਾਂ ਪੁੱਤ ਰੋਟੀ ਖਾਓ ਬੈਠ ਕੇ। ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਸੁਖਦੇਵ ਹੋਰਾਂ ਕੋਲ ਈ ਚਲ ਬੈਠੋ, ਦੂਜੀ ਕੁਰਸੀ ਤੇ। ਮੈਂ ਸਟੂਲ ਰਖਦੀ ਆਂ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰੋਟੀ ਪਾਉਨੀ ਆਂ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ—ਮੈਂ ਫੇਰ ਖਾ ਲਊਂ, ਤੂੰ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਖੁਆ ਪਹਿਲੋਂ, ਕਲ੍ਹ ਦਾ ਭੁੱਖਾ ਹੋਊ। ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰੋਟੀ ਦਾ ਹੱਜ ਹੁੰਦੈ?

ਸੁਖਦੇਵ—ਮਾਂ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆ ਜਾਉ। ਮਨਜੀਤ ਖ਼ਵਾਂਦੀ ਐ ਰੋਟੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਾਂ ਨੂੰ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ—ਚੰਗਾ, ਭਾਈ, ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਬੈਠ ਜਾਨੀ ਆਂ, ਪਰ ਰੋਟੀ ਤੇਰੇ ਪਿਉ ਆਏ ਤੋਂ ਖਾਊਂ। (ਉਠ ਕੇ ਸੁਖਦੇਵ ਕੋਲ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਆ ਬੈਠਦੀ ਹੈ। ਮਨਜੀਤ ਦੋਹਾਂ ਅਗੇ ਇਕ ਤਿਪਾਈ ਲਿਆ ਰਖਦੀ ਹੈ ਤੇ ਥਾਲੀ ਵਿਚ ਰੋਟੀ ਪਾ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ।)

ਸੁਖਦੇਵ—(ਕੜਾਹ ਵਲ ਦੇਖ ਕੇ) ਐਨਾ ਕੜਾਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਖਾਣਾ, ਮਨਜੀਤ ਜੀ। ਅੱਧਾ ਕਰ ਲਿਆਓ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ— ਵੇ ਪੁੱਤ, ਐਨਾ ਕੜਾਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਖਾ ਲੈਨੀ ਆਂ, ਤੂੰ ਅੱਧਾ ਕਰਾਉਨਾ ਇੰ।

ਸੁਖਦੇਵ—ਦੋ ਵਾਰੀ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਖਾ ਲਊਂ, ਮਾਂ ਜੀ, ਭਰੀ ਹੋਈ ਪਲੇਟ ਤੋਂ ਤਾਂ ਡਰ ਆਉਂਦੈ।

ਮਨਜੀਤ— ਖਾ ਲਓ, ਬਚਦਾਂ ਮੈਂ ਖਾ ਲਊਂ।

ਸੁਖਦੇਵ—ਤੇ ਆ, ਤੂੰ ਵੀ ਬੈਠ ਜਾ।

ਮਨਜੀਤ--ਨਹੀਂ, ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਕਾਉਂ ਕੁਤੇ ਪੈਣਗੇ। ਮੈਂ ਫੇਰ ਖਾ ਲਊਂ।

ਡਾਕੀਆ--(ਸਟੇਜ ਪਿਛੋਂ) ਝਿਬੇ ਜੀ, ਚਿੱਠੀ ਲੈ ਲਓ।

ਮਨਜੀਤ—(ਡਾਕੀਏ ਵਲ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੋਈ) ਲਿਆ, ਭਾਈ (ਚਿੱਠੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਸੁਖਦੇਵ ਪਾਸ ਲਿਆ ਰਖਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਨੂੰ) ਤੁਸੀਂ ਰੋਟੀ ਖਾ ਲਓ, ਫੇਰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹਣਾ। ਹੋਰ ਫੁਲਕਾ ਲਿਆਵਾਂ?

ਸੁਖਦੇਵ--(ਸਿਰ ਮਾਰਕੇ) ਨਹੀਂ, ਬਸ।

ਮਨਜੀਤ--(ਚਿਠੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਚੁਕ ਕੇ) ਆਹ ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਜੀ ਦੀ ਚਿਠੀ ਐ। (ਪਾੜ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਵਾਪਸ ਰੱਖ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਸੁਖਦੇਵ ਜਦ ਰੋਟੀ ਖਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਚਿਠੀ ਚੁਕਦਾ ਹੈ।)

ਸੁਖਦੇਵ—(ਮਨਜੀਤ ਨੂੰ) ਕਿਉਂ, ਕੀ ਲਿਖਿਐ ਭੈਣ ਜੀ ਨੇ?

ਮਨਜੀਤ—(ਉਦਾਸ ਅਵਾਜ਼ ਵਿਚ) ਪੜ੍ਹ ਲਵੋ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ— ਸੁਣਾ, ਪੁਤ, ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੇਰੀ ਧੀ ਦੀ ਚਿਠੀ।

ਸੁਖਦੇਵ—ਕੀ ਸੁਣਾਵਾਂ, ਮਾਂ ਜੀ, ਭੈਣ ਜੀ ਤਾਂ ਬੜੇ ਦੁਖੀ ਨੇ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ—ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਈ ਸੀ, ਪਰਾਹੁਣਾ ਨੀ ਸਾਡਾ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ। ਕੀ ਲਿਖਦੀ ਐ ਬੀਬੀ?

ਸੁਖਦੇਵ—ਲਿਖਦੀ ਐ, ਬਈ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀਂ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਲਗ ਪਏ ਨੇ, ਅੱਧੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤਕ ਘਰ ਨਹੀਂ

ਆਉਂਦੇ, ਭੈਣ ਜੀ ਅਗੋਂ ਕੁਝ ਬੋਲਦੇ ਨੇ ਤਾਂ ਮਾਰਨ ਪੈਂਦੇ ਨੇ ਤੇ ਆਖਦੇ ਨੇ ਮੈਂ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲੈਣੈ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ—(ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹੰਝੂ ਭਰ ਕੇ) ਕਿਉਂ, ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਿਉਂ ਕਰਵਾ ਲੈਣਾ ਇੰ ? ਤੇ ਬੀਬੀ ਕਾਹਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਐ ਸ਼ਰਾਬ ਤੋਂ ? ਪਿਆ ਹੋਵੇ, ਪੀ ਲਵੇ ਜਿੰਨੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਹੁੰਦੀ ਐ। ਉਹ ਐਵੇਂ ਮੁਖਤ ਦਾ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਕਲੇਸ਼ ਪਾਉਂਦੀ ਐ।

ਸੁਖਦੇਵ—ਪਰ ਵਿਆਹ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਭੈਣ ਜੀ ਦੇ ਮੁੰਡਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ—ਹੋ ਜੂ ਮੁੰਡਾ। ਮੇਰੀ ਧੀ ਕੋਈ ਬੁੱਢੀ ਹੋ ਗਈ ਹੁਣੇ ? ਦੋ ਕੁੜੀਆਂ ਵੀ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ ? ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜੇ ਕੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਫੇਰ ਕੀ ਕਰੂ ?

ਸੁਖਦੇਵ--ਫੇਰ ਤੀਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਾ ਲਊ। ਪਰ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੁਣ ਦੂਜੇ ਦਾ ਈ ਦੁਖ ਐ ਨਾ ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--(ਭੁਸਕ ਕੇ) ਨੀ ਬਹੂ, ਮੈਨੂੰ ਮਾਫ ਕਰੀਂ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਜਿਹੜੀਆਂ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਨੇ। ਮੈਂ ਭੁਲੀ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪ ਏਸ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਬਥੇਰਾ ਦੁਖ ਭੋਗ ਚੁਕੀ ਆਂ। ਮੇਰੀ ਧੀ ਤੇ ਇਹ ਹੋਣੀ ਕਿਹੜੇ ਪਾਪ ਦਾ ਫਲ ਹੋ ਕੇ ਬੀਤਦੀ ਐ ? ਜਿਹੜੇ, ਬਹੂ, ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਬੋਲ ਕਬੋਲ ਕਹੇ ਨੇ, ਉਹਨਾਂ ਬੋਲਾਂ ਦੀ ਮੈਂ ਤੈਤੋਂ ਤੇ ਵਾਹਗੁਰੂ ਤੋਂ ਮਾਫੀ ਮੰਗਦੀ ਆਂ ।

ਮਨਜੀਤ–ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਮਾਂ ਜੀ, ਰੋਵੋ ਨਾ। ਹੁਣ ਜ਼ਮਾਨਾ ਬਦਲ ਰਿਹੈ। ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਜ਼ਾਤ ਹੁਣ ਐਨੀ ਬੇਵਸ ਨਹੀਂ। ਬੀਬੀ ਦੇ ਏਸ ਦੁਖ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸਾਡੀ ਇਸਤਰੀ ਸਭਾ ਕਰ ਲਊਗੀ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ– ਇਸਤਰੀ ਸਭਾ ਕੀ ਕੀ ਲਾਜ ਕਰੂ? ਦੱਸ ਨੀ, ਬਹੂ, ਛੇਤੀ ਮੇਰੇ ਮਨ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਹੋਵੇ।

ਸੁਖਦੇਵ–ਇਹ ਇਸਤਰੀ ਸਭਾ ਕੀ ਹੈ, ਮਨਜੀਤ ਜੀ?

ਮਨਜੀਤ–ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ, ਸੁਖਦੇਵ ਜੀ, ਅਸਾਂ ਹੁਣ ਲੋਕ ਇਸਤਰੀ ਸਭਾ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਜਿਲ੍ਹੇ ਜਿਲ੍ਹੇ, ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਉਹਦੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਨੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਸਤਰੀ ਆਪਣੇ ਦੁਖਾਂ ਦੀ ਨਵਿਰਤੀ ਤੇ ਹਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਜਥੇਬੰਦ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਇ ਭੈਣ ਜੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵੀ ਲੋਕ ਇਸਤਰੀ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਾਖ ਹੈ। ਓਥੋਂ ਦੀ ਪਰਬੰਧਕ, ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ, ਤਾਂ ਬੜੀ ਧੜਲੇਦਾਰ ਇਸਤਰੀ ਐ। ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਉਹਦੇ ਵਲ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਦੀ ਆਂ ਗੁਆਂਢਣ ਦੇ ਹਥ। ਸਭਾ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਝਬਦੇ ਹੀ ਸਿਧੇ ਰਾਹ ਤੇ ਲਿਆ ਦੇਵੇਗੀ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਧੰਨ ਨੀ, ਬਹੂ, ਤੁਸੀ ਤੇ ਧੰਨ ਥੋਡੀ ਇਸਤਰੀ ਸਭਾ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਧੀ ਦਾ ਦੁਖ ਨਵਿਰਤ ਕਰ ਦਿਉ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਗੁਆਂਢਣ ਤੋਂ ਵੀ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਭੁਲ ਬਖਸ਼ਾਊਂਗੀ ਜੀਹਨੂੰ ਮੈਂ ਏਸ ਸਭਾ ਬਾਰੇ ਐਨੇ ਬੋਲ ਕਬੋਲ ਕਹੇ ਨੇ।

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਿਤਾ ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ
ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸੁਖਦੇਵ--ਓਹ, ਬਾਪੂ ਜੀ ਵੀ ਆ ਗਏ। (ਉਠ ਕੇ) ਬਾਪੂ ਜੀ, ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ।

ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ--ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ। ਸੁਣਾ, ਸੁਖਦੇਵ, ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਚਿਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤੈਨੂੰ ਆਏ ਨੂੰ?

ਸੁਖਦੇਵ--ਥੋੜਾ ਈ ਚਿਰ ਹੋਇਆ, ਬਾਪੂ ਜੀ। ਬਸ, ਆ ਕੇ ਨਹਾ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਲਗਾ ਸਾਂ।

ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ--ਬਹਿ ਜਾ, ਖਾਹ ਤੂੰ ਰੋਟੀ।

ਮਨਜੀਤ--ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਬੈਠੋ, ਬਾਪੂ ਜੀ, ਰੋਟੀ ਖਾਣ।

ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ--ਮੈਂ ਵੀ ਖਾ ਲੈਨਾਂ। ਪਰ ਇਹ ਸੁਖਦੇਵ ਦੀ ਮਾਂ ਕਿਉਂ ਇਉਂ ਬੁਲ੍ਹ ਢਿਲੇ ਕਰੀ ਖੜੀ ਐ? ਕੀ ਗੱਲ ਐ, ਸੁਖਦੇਵ ਦੀ ਮਾਂ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--(ਭੁਸਕਦੀ ਹੋਈ) ਆਹ ਬੀਬੀ ਦੀ ਚਿਠੀ ਆਈ ਐ।

ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ--ਕਿਉਂ, ਸੁਖ ਤਾਂ ਹੈ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਊਂ ਤਾਂ ਸੁਖ ਸਾਂਦ ਈ ਐ। ਪਰ ਓਹੀ ਗੱਲ, ਪਰਾਹੁਣਾ ਕਿਸੇ ਢਬ ਦਾ ਨਹੀਂ।

ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ--ਕੀ ਆਖਦੈ ਪਰਾਹੁਣਾ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਆਹੀ, ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਇ। ਬੀਬੀ ਬਚਾਰੀ ਦੁਖੀ ਐ।

ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ--ਦੁਖੀ ਤਾਂ ਹੈ, ਪਰ ਗੱਲ ਕੀ ਐ? ਦੁਖੀ ਦਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਈ ਐ। ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ਧੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ

ਕੇ ਤੂੰ ਸੁਖ ਦੀ ਆਸ ਰਖੀ ਹੋਣੀ ਐਂ ?

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਬਥੇਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ, ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਨਿਭਣੀ ਨੀ । ਮੇਰੀ ਮੱਤ ਨੂੰ ਖਬਰ ਨੀ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ! ਕਿਸਮਤ ਧੀ ਦੀ ।

ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ--ਪਰ ਹੁਣ ਗੱਲ ਵੀ ਕੋਈ ?

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ--ਗੱਲ ਕੀ ਹੋਣੀ ਸੀ, ਬਾਪੂ ਜੀ ? ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਹੁ ਕਹਿੰਦੈ ਮੈਂ ਵਿਆਹ ਹੋਰ ਕਰਵਾ ਲੈਣੈ ।

ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ--ਕਰਾ ਲਵੇ । ਕਲ੍ਹ ਕਰਾਉਂਦਾ ਅੱਜ ਕਰਾ ਲਵੇ । ਮੈਂ ਧੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਲਊਂ ਐਥੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ । ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਧੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨੰਘਾ ਦੇਣ ਜੋਗਾ ਬਥੇਰਾ ਇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਦਿਤਾ ਹੋਇਆ ।

ਸੁਖਦੇਵ--ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਬਾਪੂ ਜੀ, ਵਿਆਹ ਕਰਾ ਲਊ ਉਹ ਦੂਜਾ ! ਮਖ਼ੌਲ ਈ ਐ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ! ਅਸੀਂ ਮਰ ਗਏ ! ਮੁਜਾਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਾੜੇ ਆਂ ਅਸੀਂ ? ਮੁਜਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਾ ਲਵੇ ।

ਮਨਜੀਤ--ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕਿਹੜਾ ਸੁਰ ਨਾਲ ਵਰਤਦੇ ? ਨਿਤ ਦਿਹਾੜੀ ਦਾ ਵੈਰ ਚੁਕਿਆ ਹੋਇਐ । ਬੀਬੀ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ ਹਰ ਦਮ ਜਾਨ ਦਾ ਖਤਰਾ ਰਹਿੰਦਾ ਇ ।

ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ--ਖਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਨੇ ਏਹੇ ਜਿਹੇ । ਇਹਨਾਂ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਸੰਬੰਧ ਪੌਣ ਵਾਲਾ ਪਰਲੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਅਹਮਕ ਹੁੰਦੈ ।

ਬਾਹਰ ਟਾਂਗੇ ਦਾ ਖੜਾਕ ਸੁਣਾਈ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ।

ਮਨਜੀਤ—ਆਹ ਟਾਂਗਾ ਹੋਰ ਕੀਹਦਾ ਆ ਗਿਆ ? ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਈ ਔਂਦੇ।

ਟਾਂਗਾ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਖਲੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਉਤਰ ਕੇ ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਦੋ ਬੱਚੀਆਂ, ਪੰਜ ਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀਆਂ, ਨਾਲ ਲਈ ਅੰਦਰ ਆਈ ਸਟੇਜ ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸੁਖਦੇਵ—ਲਓ, ਔਹ ਬੀਬੀ ਆਪ ਆ ਗਈ।

ਮਨਜੀਤ—ਹੈਂ ਬੀਬੀ ! ਆਪ !(ਉਠ ਕੇ ਬੀਬੀ ਵਲ ਨੂੰ ਅਹੁਲਦੀ ਹੈ।) ਮੈਂ ਉਡੀਕਦੀ ਤਾਂ ਸੀ ਬੀਬੀ ਨੂੰ। ਪਰ ਏਸ ਚਿਠੀ ਨੇ ਸਭ ਕੁਛ ਭੁਲਾ ਦਿਤਾ ਸੀ। (ਨੱਸ ਕੇ ਜਾ ਕੇ ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਨੂੰ ਜਫੀ ਪਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।)

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ--(ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਵਲ ਨੂੰ ਹੀ ਅਹੁਲਦੀ ਹੋਈ।) ਬੀਬੀ, ਸੁਖ ਨਾਲ ਤਾਂ ਆਈ ਐਂ ? (ਛੋਟੀ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਗੋਦੀ ਵਿਚ ਲੈ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।)

ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ--ਸੁਖ ਨਾਲ ਈ ਆਈ ਆਂ। ਮੇਰੀ ਚਿਠੀ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰੋ ਬਹੁਤਾ। (ਮਨਜੀਤ ਦੀ ਜਫੀ ਛਡਦੀ ਹੋਈ) ਮੈਂ ਤਾਂ ਵੀਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਈ ਆਂ। (ਸੁਖਦੇਵ ਵਲ) ਤੂੰ, ਵੀਰ, ਲਿਖਿਆ ਜੋ ਸੀ ਬਈ ਮੈਂ ਛੇਤੀ ਮੁੜ ਜਾਣੇ। ਮੈਂ ਆਖਿਆ ਕਾਹਨੂੰ ਕੋਈ ਦਿਨ ਖੁੰਝਾਵਾਂ ।

ਸੁਖਦੇਵ--ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ, ਬੀਬੀ। ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ। (ਵੱਡੀ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ।) ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ, ਗੋਗੀ।

ਗੋਗੀ--(ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ) ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ, ਮਾਮਾ ਜੀ।

ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ--ਬਾਪੂ ਜੀ, ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ । (ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਨੂੰ ਜਫੀ ਪਾ ਕੇ ਮਿਲਦੀ ਹੋਈ) ਤੁਸੀਂ ਚੁਪ ਚਾਪ ਖੜ੍ਹੇ ਓਂ ?

ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ--ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ, ਪਰ ਆਹ ਚਿਠੀ ਕੀ ਕਹਿੰਦੀ ਐ ? ਤੇਰੀ ਈ ਚਿਠੀ ਐ, ਨਾ ?(ਚਿਠੀ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜਾਂਦਾ ਹੈ।)

ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ--ਚਿਠੀ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਈ ਐ। ਪਰ ਕਿਹੜੀ ਐਡੀ ਫਿਕਰ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਐ ਇਹਦੇ 'ਚ ? ਸ਼ਰਾਬ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਐ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਘਰ ਦਾ ਕਲੇਸ਼ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਐ ?

ਮਨਜੀਤ--ਪਰ, ਬੀਬੀ, ਇਹ ਦੇ 'ਚ ਤਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਇ। ਖਈ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਹੁ ਹੋਰੀਂ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰੌਂਦੇ ਨੇ।

ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ--(ਚਿਠੀ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਵੇਖਦੀ ਹੋਈ) ਹੈਂ ! ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ? ਇਹੀ ਜਿਹੀ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਕੱਲ ਨੂੰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਚਰਜ ਵੀ ਨਹੀਂ। (ਚਿਠੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ) ਅੱਛਾ !

ਮਨਜੀਤ--ਕਿਉਂ ?

ਸੁਖਦੇਵ--ਇਹ ਗੱਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪ ਵਧਾ ਦਿਤੀ । ਅੱਛਾ ਡਰਾਵੇ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਤੁਹਾਨੂੰ !

ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ--ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪ ਲਿਖ ਦਿਤੀ ਇਹ ਗੱਲ ?

ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ—ਤੇ ਹੋਰ ? (ਚਿਠੀ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੜਾਂਦੀ ਹੋਈ) ਤੁਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਖਰਾ ਦਸਖਤ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣਿਆ ?

ਸੁਖਦੇਵ—(ਚਿਠੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੋਇਆ) ਵਾਹ, ਬਈ, ਵਾਹ, ਸਾਡਾ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਮੌਜੂ ਬਣਾਇਆ। ਪਰ ਮਾਂ ਜੀ ਦਾ ਮੌਜੂ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਚੰਗੀ ਸੁਹਣੀ ਸਿਖਿਆ ਮਿਲਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਐ।

ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ—ਮਿਲ ਗਈ, ਵੇ ਪੁਤ, ਸਿਖਿਆ । ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਮਗਰ ਇਹ ਗੱਲ ਨਾ ਪਾ ਦਿਓ।

ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ--ਕੀ ਸਿਖਿਆ ਮਿਲ ਗਈ ਮਾਂ ਜੀ ਨੂੰ ?

ਸੁਖਦੇਵ—ਆਪੇ ਦੱਸ ਦੇਣਗੇ ਤੈਨੂੰ ।

ਮਨਜੀਤ (ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਪਾਂਦੀ ਹੋਈ) ਬੜੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਆਈ ਐਂ, ਬੀਬੀ, ਤੂੰ। (ਜੱਫੀ ਛਡ ਕੇ) ਹੁਣ ਚਲ ਮੂੰਹ ਹਥ ਧੋ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ । (ਸੁਖਦੇਵ ਪਾਸੋਂ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਮੂੰਹ ਚੁੰਮਦੀ ਹੈ।)

ਪਰਦਾ